

СТРАТЕГІЧНИЙ АНАЛІЗ БІЗНЕСУ КЛІЄНТА, ЯК СКЛАДОВА ЕФЕКТИВНОГО ПЛАНУВАННЯ АУДИТОРСЬКОЇ ПЕРЕВІРКИ

Планування аудиту починається з розуміння бізнесу клієнта, яке використовується як ідентифікатор, для виявлення ризиків потенційної невідповідності, що можуть мати суттєвий вплив на судження аудитора. Тому поміркований підхід у вивченні бізнесу клієнта є запорукою проведення ефективної аудиторської перевірки.

Для вивчення бізнесу клієнта доцільно використовувати наступні кроки:

1. Поглиблене спілкування з персоналом клієнта;
2. Стратегічний аналіз;
3. Аналіз діяльності, що складається з вивчення фінансової і не фінансової інформації, вертикального аналізу фінансової звітності, аналізу фінансових коефіцієнтів та ін.;
4. Проведення огляду та аналізу викривлень, які були виявлені під час проведення попередніх аудиторських перевірок.

Окремо зупинимось на стратегічному аналізі середовища клієнта, за допомогою якого проводиться визначення критично важливих понять зовнішнього та внутрішнього середовища суб'єкта господарювання, комплексне дослідження позитивних і негативних факторів, що впливають на економічне середовище підприємства, аналізується їх вплив на здатність підприємства відповідати поставленим цілям.

Існує досить багато методів проведення стратегічного аналізу підприємства, а також наукових обґрунтувань їх ефективності та доцільності. Велика кількість посилань на різні методики наявна і в інтернет ресурсах. Але, з точки зору ефективного планування аудиторської перевірки, автор надає перевагу наступним методам:

1. Аналіз п'яти сил Портера - теорія конкуренції, в якій Майклом Портером наведені методи формування конкурентної переваги та довгострокової прибутковості продукції, а також аналіз конкурентних сил та дій, за допомогою яких підприємство зберігає конкурентоздатність на довготривалій основі. Теорія Портера стверджує, що на ринку існує п'ять факторів, які визначають комфортне існування на ринку та розмір можливого прибутку підприємства, а саме: рівень конкурентоздатності, загроза появи нових гравців, ринкова влада покупців, ринкова влада постачальників,

загроза появи продуктів заміників. Кожний з наведених в моделі Майкла Портера факторів, визначає певну загрозу для бізнесу та має суттєвий вплив на рівень конкурентоспроможності, як бізнесу в цілому, так і окремих його товарів.

2. «Diamond-E» - стратегічний аналіз, який заснований на галузевих передових практиках та частково на роботі Crossan, Fry and Killing (2002). Використання аудитором методу стратегічного аналізу «Diamond-E» дає можливість зробити висновки, яким чином, обрана керівництвом стратегія ведення бізнесу, враховує чотири важливих фактори: система управління, організаційна структура, ресурси, зовнішнє середовище. Проведення аналізу, за допомогою даного методу, дає можливість аудитору побачити та зрозуміти структуру організації, її цілісність та оточення, а також отримати аудиторські докази для проведення оцінки ризиків суттєвого викривлення.

3. PEST-аналіз, стратегічний аналіз, за допомогою якого виявляються сприятливі та несприятливі фактори макросередовища. PEST-аналіз - це інструмент для вивчення політичних, економічних, соціальних та технологічних аспектів, що можуть мати вплив на стратегічний розвиток підприємства. PEST-аналіз дає змогу краще зрозуміти сьогоденні обставини. Політичний фактор зовнішнього середовища вивчається з метою отримання чіткого уявлення про ключові зміни в правовому регулюванні та стабільність політичної ситуації. Аналіз економічного аспекту дозволяє зрозуміти, як на рівні держави формуються й розподіляються економічні ресурси. Вивчення соціального компонента спрямоване на те, щоб оцінити вплив на бізнес таких соціальних явищ, як відношення людей до праці і якості життя, мобільність людей, активність споживачів й ін. Аналіз технологічного компонента дозволяє передбачати можливості, пов'язані з розвитком науки й техніки, вчасно переорієнтовуватися на виробництво й реалізацію технологічно.(3)

Саме вивчення бізнесу клієнта за допомогою проведення стратегічного аналізу, дає можливість аудитору помірковано підійти до розробки плану та стратегії аудиторської перевірки. Під час виконання процедур з дослідження діяльності організації, аудитор має можливість проаналізувати та оцінити найбільш значні позиції об'єкта перевірки та врахувати особливості його діяльності, що відповідно має суттєвий вплив на проведення процедур, для визначення аудиторського ризику.